

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ СКЛАДУ ШАМПУНЮ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ СЕБОРЕЇ

Краснобрижа А.О.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Себорея – це захворювання шкіри, зумовлене порушенням функції сальних залоз. Причина її невідома, певне значення мають нервово-ендокринні порушення. Починається себорея в період статевого дозрівання, посилюється від гострої, солоної та солодкої їжі.

Себорея є одним з найбільш поширених хронічних захворювань шкіри у осіб молодого віку (20-25 %). Існуючі в сучасному суспільстві високі вимоги до естетики зовнішнього вигляду, особливо для жінок, створюють підстави для частішого звернення пацієнтів до дерматолога. Але, незважаючи на багатий історичний досвід лікування хворих на себорейний дерматит і стрімкий розвиток фармацевтичної промисловості, в сучасному суспільстві спостерігається відсутність єдиного терапевтичного підходу до вибору засобів зовнішнього лікування хворих на різні клінічні форми себореї.

Себорею класифікують за локалізацією на тілі пацієнта. Розрізняють жирну і суху себорею волосяної частини голови, себорею обличчя.

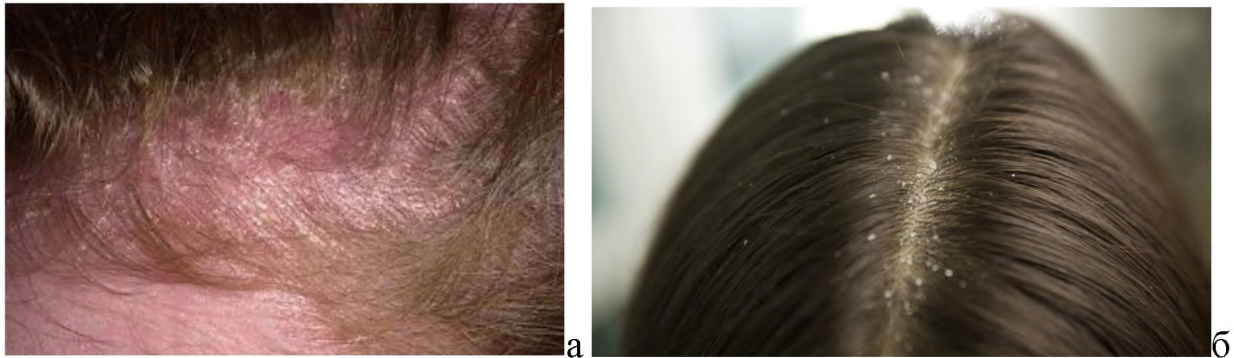

Рис. 1. Себорея голови: а – жирна форма, б – суха форма

Жирна себорея волосяної частини голови (рис. 1а) буває рідкою та густою. Рідка себорея тягне за собою рясне випадання волосся. Це пов'язано з тим, що збільшено кількість виробленого шкірного сала в кілька разів більше норми, що негативно впливає на волосяні цибулини. Вона є найбільш поширеною з усіх видів себореї і, частіше за все, надалі, веде до випадання волосся та облісіння. Основною ознакою густої себореї є сірий («брудний») колір обличчя, внаслідок закупорених шкірним салом пор, після чого на шкірі з'являються вугри.

Суха себорея волосяної частини голови (рис. 1б) характеризується недостатнім виділенням шкірного жиру, шкіра починає лущитися, а волосся стоншуються, стають сухими, ламкими, втрачають блиск, і з'являється лупа у вигляді сухих білуватих лусочок. Суха себорея волосяної частини голови несе за собою такі негативні наслідки, як поступове витончення волосся, втрата

блиску, ламкість, розщеплення на кінчиках (січуться кінці), а потім і рясне випадання. Крім того, хвороба супроводжується неприємним свербінням і лупою. Поступово наростаюче передчасне випадання волосся і загибель волосяних цибулин з часом призводить до облисіння [1, 4].

Враховуючи вищенаведене, одним з актуальних завдань сучасної фармації є розробка вітчизняних лікарських препаратів для лікування себореї.

Мета дослідження. Метою даної роботи є вибір діючих речовин для подальшої розробки лікарських препаратів для лікування себореї голови жирної форми.

Методи дослідження. Дослідження проводили із застосуванням бібліосемантичного методу.

Основні результати. Терапія жирної форми себореї голови передбачає наступні етапи:

1. Етіологічне лікування В даному випадку — це стабілізація гормонального фону та поліпшення функціонування травного тракту. Крім того, місцево застосовуються спеціальні шампуні з протигрибковою дією.

2. Допоміжна терапія:

- кератолітичні препарати, що містять спиртові розчини сірки або саліцилової кислоти;
- шампуні, до складу яких входять масло чайного дерева, березовий дьоготь — вони ефективно впливають на лупу.

3. Зміцнення імунітету (полівітаміни, мінерали, загальнозміцнюючі засоби та суворе дотримання дієти [2, 3].

З метою розширення асортименту шампунів, що застосовуються у лікуванні себореї жирної форми голови, був проведений аналіз літературних джерел стосовно перспективності застосування фітоекстрактів.

Дослідивши досвід лікування себореї жирної форми традиційними та народними методами, встановили, що фітоекстракти лопуху великого, кропиви дводомної, дубу звичайного та шавлії лікарської (табл. 1) мають фармакологічні властивості, що якнайкраще відповідають потребам пацієнтів із себореєю.

Таблиця 1

Лікарська рослинна сировина, перспективна у розробці шампуню для лікування себореї жирної форми

Назва ЛРС	Дія	Діючі речовини
Лопух великий <i>Arctium lappa</i> Родина-Айстрові <i>Asteraceae</i> ЛРС-корені та листки <i>Radices Arcticae</i> <i>Folium Arcticae</i>	Протизапальна Бактерицидна Стимулює обмін речовин Протипухлинна Антибактеріальна Потогінна Антиалергічна Антисептична	Полісахарид інουλін, протеїни, ефірна олія, пальмітинова і стеаринова кислоти, ситостерин та стигмастерин; дубильні речовини, слиз та ефірна олія.
Кропива дводомна	Загальнозміцнювальна	Вітамін С, каротин і інші

<i>Urtica dioica</i> Родина-Кропивові <i>Urticaceae</i> ЛРС-листки <i>Folium Urticae</i>	Антисептична Протизапальна Антигельмінтна	каротиноїди (до 50 мг%), вітаміни групи К і В, мурашина кислота, пантотенова кислота
Дуб звичайний <i>Quercus robur</i> Родина-Букові <i>Fagaceae</i> ЛРС-кора <i>Cortex Quercus</i>	В'яжуча Протизапальна Антимікробна Антипротозойна Дезінфікуюча	Дубильні речовини, еллагова та галусова кислоти, вуглевод левулін, слиз, цукор, крохмаль, кверцетин
Шавлія лікарська <i>Salvia officinalis</i> Родина- Глухокропивні <i>Lamiaceae</i> ЛРС-листки <i>Folium Salviae</i>	В'яжуча Дезінфікуюча Бактерицидна Антисептична Протигрибкова Протизапальна Ранозагоювальна	Листя шавлії містять олію ефірну (0,5-2,5 %), речовини дубильні конденсовані (4 %), кислоти тритерпенові (урсолова і олеанолова), дитерпени, речовини смолисті (5-6 %) і гіркі, флавоноїди, кумарин ескулетин та інші речовини

Застосування екстрактів вказаних рослин у поєднанні з ефірною олією чайного дерева та «м'яких» детергентів дозволить створити новий вітчизняний шампунь для лікування себореї жирної форми.

Висновки. Проведено аналіз літературних джерел стосовно етіології, патогенезу, клінічних проявів та методів лікування себореї.

Вивчено загальну схему лікування себореї жирної форми.

На основі аналізу даних наукової літератури та досвіду народної медицини обрано лікарську рослинну сировину, що є перспективним джерелом для розробки нового вітчизняного лікаського препарату у формі шампуню.

Список літератури

1. Горбунов В.В., Ремез Я.В., Ющишин Н.И. Проблемы лечения себореи // Дерматовенерол. Косметол. Сексол.—2005.— № 1—2 (8).— С. 155—159.
2. Место шампуней «Фридерм» в лечении псориаза и себореи волосистой части головы / О.Л. Иванов, Н.Г. Кочергин, Е.Б. Мареева и др. // Росс. журн. кож. и венер. болезней.— 2002.— № 6.— С. 78—80.
3. Сергеев Ю.В., Сергеев А.Ю. Шампунь «Низорал»: современный подход к лечению *Malassezia* инфекций кожи // Вестн. дерматол. и венерол.— 1999.— № 3.— С. 60—62.
4. Roh M., Han M., Kim D., Chung K. Sebum Output as a Factor Contributing to the Size of Facial Pores // Br J Dermatol. 2006; 155(5): 890—894.